۱- فهیمه محمدی
کارشناسی ارشد روان‌شناسی ورزشی، گروه روان‌شناسی ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

۲- علی اسماعیلی
دکتر روان‌شناسی ورزشی، گروه روان‌شناسی ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
(نویسنده مسئول).
<ali.esmaeili@atu.ac.ir>

۳- هاشم پیری
دکتر آسیب شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی، گروه آسیب شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی، گروه آسیب شناسی و حرکات اصلاحی ، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۴- الناز رجبی شاملی
کارشناسی ارشد آسیب شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی، گروه آسیب شناسی ورزشی و حرکات اصلاحی، گروه آسیب شناسی و حرکات اصلاحی ، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

واژه‌های کلیدی:

انگیزه مشارکت ورزشی، بهزیستی اجتماعی، دختران دوره متوسطه اول، مناطق روستایی، شهرستان جاجرم هویت اجتماعی

تاریخ دریافت: *۱۴۰۲/۰۵/۱۸*

تاریخ پذیرش: *۱۴۰۳/۰۲/۱۷*

مقدمه: *فعالیتهای بدنی و ورزشی در سلامت انسان، دارای جایگاه محوری و ویژه‌ای است؛ زیرا هم باعث ارتقای فعالیت متابولیک و عملکردهای قلبی- عروقی می‌شود و هم بهزیستی اجتماعی و روان‌شناختی را بهبود می‌بخشد. این پژوهش با هدف، نقش انگیزش مشارکت ورزشی در بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول مناطق روستایی شهرستان جاجرم انجام شد.*

روش: *بین انگیزه مشارکت ورزشی با بهزیستی اجتماعی رابطه وجود دارد. همچنین با توجه به ضریب رگرسیونی استانداردنشده می‌توان گفت، به ازای یک واحد تغییر در انگیزه مشارکت ورزشی ۰/۷۶۵ واحد تغییر در بهزیستی اجتماعی به وجود می‌آید؛ اما بین انگیزه مشارکت ورزشی و هویت اجتماعی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد و نتایج ضریب استانداردنشده حاصل از رگرسیون ۰/۲۶۱ به دست آمد که ازلحاظ آماری معنی‌دار نبود.*

یافته‌ها: *این پژوهش با توجه به هدف از نوع کاربردی و از نظر روش گردآوری و تحلیل داده‌ها توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری موردنظر در این تحقیق مشتمل بر ۲۰۰ نفر از دانش‌آموزان متوسطه دوره اول شهرستان جاجرم بودند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش، نمونه‌گیری تصادفی ساده بر اساس جدول مورگان بود که بر اساس آن ۱۲۷ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند.*

پرسشنامه‌ها به‌صورت حضوری و آنلاین تکمیل شد. در این پژوهش از ابزارهای انگیزه مشارکت ورزشی، بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. همچنین به‌منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش از همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی ساده استفاده شد.

بحث: *این پژوهش بیانگر این است که انگیزه مشارکت در فعالیتهای بدنی ورزشی می‌تواند بهزیستی اجتماعی دانش‌آموزان پیش‌بینی کند اما هویت اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نمی‌کند. پس می‌توان از این فعالیتها برای بهبود بهزیستی اجتماعی دانش‌آموزان در مدارس استفاده کرد.*

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

Social Welfare Quarterly, Vol 24, Summer 2024, No 93

The role of motivating sports participation in the social well-being and social identity of female students of the first secondary school of knowledge in rural Jajarm city

1. Fahime Mohammadi
P.hD. in motor behavior and sport psychology, Department of motor behavior and sport psychology, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran. Iran.

2. Ali Esmaeili
M.A. in motor behavior and sport psychology, Department of motor behavior and sport psychology, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran. Iran. (corresponding author) <ali.esmaeili@atu.ac.ir>

3. Hashem Piri
M.A. in motor behavior and sport psychology, Department of motor behavior and sport psychology, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran. Iran.

4. Elnaz Rajabi shameli
M.A. in Corrective Exercise and Sport Injury, Department of Corrective Exercise and Sport Injury, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran.Iran.

Key words:
first secondary school girls, motivation, rural areas of Jajarm city, social well-being, social identity,sports participation

Received: 2023/08/09
Accepted: 2024/05/06

Introduction: Physical and sports activities have a pivotal and special position in human health because they both promote metabolic activities and cardiovascular functions and improve psychological well-being.
Method: This research was conducted with the purpose of the role of motivation of participating in sports activities in the social well-being and social identity of female students of the junior high school in the rural areas of Jajarm County. . According to the purpose, this research is of an applied type, and in terms of the method of data collection and analysis, it is descriptive and correlational. The statistical population in this research consists of 200 students of the junior high school in Jajarm city. The sampling method in this research is simple random sampling based on Morgan's table. Based on Morgan's table, 127 people were selected as sample. Questionnaires were completed in person and online. In this research, sports participation motivation tools, social well-being Keys, and social identity were used. Also, in order to test the research hypotheses, simple linear regression and Pearson correlation were also employed.
Findings: The results showed that there is a significant relationship between sports participation motivation and social well-being. Also, according to the unstandardized regression coefficient, it can be said that for one unit change in sports participation motivation, unit change in social well-being occurs. However, no significant relationship was observed between the motivation of participating sports activities and social identity ($p = 0.765$). and social identity and the results of the unstandardized coefficient obtained from the regression were 0.261, which was not statistically significant.
Discussion: According to these results, it can be stated that the motivation to participate in sports activities is a predictor of social well-being, but it does not predict the social identity of students.

Citation: Mohammadi F, Esmaeili A, Piri H, Rajabi shameli E. (2024). The role of motivating sports participation in the social well-being and social identity of female students of the first secondary school of knowledge in rural Jajarm city. refahj. 24(93), : 7
URL: http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-4242-fa.html

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

Extended Abstract

Introduction

Self-motivation is an internal motivation that guides a person to activity from within and is a cause of a person's needs (Rohi et al. 2012). People engage in sports activities with different motivations and goals, and motivation in sports activities refers to tendencies, social or cognitive variables that arise in playing and competing with others, and lack of motivation, when people It is obvious that they lack the intention and desire to participate in a specific activity. In fact, people not only participate in sports and physical activities for different reasons, but also get motivated in different ways and in different situations (Mousavi, Khabeiri, & Zandi, 2019). Numerous researches show that different motivations (social interaction, pleasure and vitality, prevention and treatment, reduction of mental pressure, weight control, work relationships, life and health) cause a tendency towards sports (Yousten, 2018). Destruches, Poulin and Denault (2022) showed in a research that people's participation in physical and sports activities is influenced by motivational, situational and intrapersonal factors. According to Lim and Song (2019), enjoying sports activities can promote human value and dignity, shape the human body and mind, and lead to the overall progress of a person.
Social well-being is defined as a person's personal report of how he relates to other people (Allen et al. 2010). In general, social well-being is a person's evaluation and understanding of how he functions in society and the quality of his relationship with other people, relatives and social groups of which he is a member (Sharbatian et al. 2016). Studies in recent years have shown that there is a mutual relationship between participation in sports activities and well-being (Regal et al. 2014).

Since the participation of students in sports activities is one of the important ways to ensure their psychological and physical health, investigating the reasons for the participation of these people in sports and increasing motivation as a starting point for activities and commitment to sports activities as a means for It is very important to participate and continue the activity of this field. Also, girls' sports participation as a social phenomenon has been the focus of sociologists' attention, and numerous researches have been conducted in this regard inside and outside the country, therefore, the target statistical population in this research is girls' schools.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

Discussion

The purpose of the present study was the motivational role of sports participation in the social well-being and social identity of female students of the first secondary school in the rural areas of Jajarm. Based on the results, there is a positive and significant correlation between the motivation of sports participation and social well-being, also the results showed that there is a positive and significant relationship between the motivation components of sports participation and the social well-being components. This finding is consistent with some of the research results of Pourranjebr et al. (2017), but it is not consistent with the results of the study by Shams et al. The reason for this disparity can be due to the difference of the study population as well as the comparison of the effect of sports activity on mental health in three inactive, moderately active and strongly active groups. According to the results of the study and the existence of a significant relationship between sports participation and psychological well-being in the interpretation of the present discussion, it seems that participating in recreational activities as well as performing physical activities improves the well-being of students as a result of increasing positive emotions, reducing negative emotions and satisfaction. It has become more than life. According to McCland and Boyatiz, who emphasized on setting goals and planning for mental well-being, it is likely that participating in the above activities of the sports program as targeted programs that are planned and targeted through the officials will cause the mental well-being of this group of people. has been Therefore, coaches can increase the possibility of increasing the desirability of this variable among athletes while increasing their information on the motivation of sports participation and taking related measures in this direction.

The results obtained from the present research showed that the state of sports participation motivation is higher than the average level and this shows the great attention and importance of the participation motivation components among athletes in selected sports fields and it probably has a positive effect on social well-being and it will increase, and in the analysis of the reason for the lack of alignment, considering that in non-aligned research, different samples than the current research, such as from the sample of young athletes (Shamsi et al. 2015) and the sample of a specific sports discipline (Andreid and colleagues, 2006) have used,

Other results of the current research showed that there is no significant relationship

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

between social well-being and social identity, as well as between the components of social well-being and the components of social identity.

In the general conclusion, it can be stated that the motivation of sports participation is related to social well-being, that is, as the motivation of sports participation increases, social well-being increases and social identity decreases.
One of the most important challenges for physical education teachers in schools is to know the motivation of students to participate in physical activities. Because motivation is a chain process that starts with a feeling of need and ends with a person's desire and action to achieve the goal and satisfy the need. Therefore, the source of the energy center of this process can be internal or external motivations, which the trainers should be fully aware of. The external motivations of a person's activities are subject to the environment and often to achieve tangible, specific and practical rewards. But internal motivations are formed based on an inner desire or inner desire and give direction and continuity to the person's activity until reaching the goal, and the rewards that a person receives in the internal motivation will not necessarily be tangible. Therefore, the motivation of most sports activities of people in the society can include a sense of success, entertainment, pleasure and friendship, which are often internal and coaches should gain recognition and attention to it.

Financial and ethical considerations

Hereby, we are grateful for the sincere cooperation of Jajarom Education Department. The researchers' personal expenses have been used to implement this project. And all ethical considerations have been observed during the research.All authors contributed to the production of the research. The present study has no financial sponsor.There is no conflict of interest between the authors

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

مقدمه

فعالیتهای بدنی و ورزشی در سلامت انسان دارای جایگاه محوری و ویژه‌ای است، زیرا هم باعث ارتقای فعالیت متابولیک و عملکردهای قلبی-عروقی می‌شود و هم بهزیستی اجتماعی و روان‌شناختی را بهبود می‌بخشد (پارا و همکاران[1]، ۲۰۲۰).

نقش ورزش و فعالیت بدنی به‌عنوان راهبردی که توانایی بالقوه‌ای در یاری‌رساندن برای دستیابی اهداف تندرستی، اجتماعی و اقتصادی دارد، دارای اهمیت بسیاری است (مرادی و همکاران، ۲۰۲۱). همین‌طور به‌عنوان وسیله‌ای سودمند، اثرات زیادی بر سلامت جسم و روان انسانها داشته و مانع بروز بسیاری از بیماریها ازجمله بیماریهای روا نشناختی و عصبی شده است و درنتیجه افزایش کیفیت زندگی اشخاص را به دنبال دارد (خدیوی و وکیلی‌مفاخری، ۲۰۱۱).

انگیزه نیرویی درونی است که فرد را از درون به فعالیت هدایت می‌کند و علتی از نیازهای فرد است (روحی و همکاران، ۲۰۱۲). افراد با انگیزه‌ها و اهداف متفاوتی به فعالیت ورزشی می‌پردازند و انگیزش در فعالیت‌های ورزشی، به تمایلات، متغیرهای اجتماعی یا شناختی اشاره دارد که در بازی و رقابت با دیگران به وجود می‌آیند و بی‌انگیزگی، زمانی که افراد فاقد قصد و تمایل به مشارکت در فعالیتی خاص هستند، مشهود است. درواقع، افراد نه‌تنها برحسب دلایل متفاوت در ورزش و فعالیت‌های جسمانی مشارکت می‌کنند، بلکه با روش‌های گوناگون و در موقعیتهای متفاوت نیز برانگیخته می‌شوند (موسوی و همکاران، ۲۰۱۹).

پژوهش‌های متعدد نشان می‌دهند که انگیزه‌های مختلف (تعامل اجتماعی، لذت و نشاط، پیشگیری و درمان، کاهش فشارهای روانی، کنترل وزن، روابط شغلی، زندگی و سلامتی)،

1. Para

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

باعث گرایش به امر ورزش می‌شود (یوستن[1]، ۲۰۱۸).

دستروچز[2] و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی نشان دادند که شرکت افراد در فعالیت‌های بدنی و ورزشی تحت‌تأثیر عوامل انگیزشی، موقعیتی و درون فردی است. به عقیده لیم و سونگ[3] (۲۰۱۹) لذت‌بردن از فعالیت‌های ورزشی می‌تواند ارزش و کرامت انسانی را ارتقا بخشد، به بدن و ذهن انسان شکل دهد و پیشرفت کلی فرد را درپی‌داشته باشد.

بهزیستی اجتماعی به‌عنوان گزارش شخصی فرد از چگونگی ارتباط او با افراد دیگر تعریف شده است (آلن[4] و همکاران، ۲۰۱۰). به‌طورکلی بهزیستی اجتماعی ارزیابی و شناخت شخص از چگونگی عملکرد خود در اجتماع و کیفیت رابطه او با اشخاص دیگر، نزدیکان و گروههای اجتماعی است که خود عضوی از آنها است (شربتیان و همکاران، ۲۰۱٦). مطالعات سال‌های اخیر نشان داده است که بین مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و بهزیستی ارتباط دوجانبه‌ای برقرار است (ریگال[5] و همکاران، ۲۰۱٤)؛ اما زمانی می‌توان از مزایای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی سخن گفت که بدانیم چه افرادی با چه ویژگی‌های روان‌شناختی بیشتر در این فعالیت‌ها شرکت می‌کنند تا براساس آن بتوان راهکارهای عملی برای ارتقای مشارکت پیشنهاد کرد. ورزشکاران چه در سطح حرفه‌ای و چه غیرحرفه‌ای یکی از پایه‌های مهم ورزش هستند؛ به همین دلیل تحقیقات متعددی بر عوامل مؤثر بر ایجاد شرایط مطلوب برای عملکرد بهتر و ارتقای انگیزه آنان تمرکز کرده‌اند (نیکولز وجونز، ۲۰۱۳) و این توجه بدون در نظر گرفتن جنبه‌های روانی و شخصیتی آنان بی‌ثمر خواهد بود (کرو استرلینگ[6]، ۲۰۱۹).

در این زمینه، اگرچه تلاش‌های پژوهشی متعددی انجام شده است، اما در جامعه دانش‌آموزان مناطق روستایی با توجه به اینکه امکانات ورزشی بسیار ضعیف است مطالعه‌ای

1. Ustun
2. Desroches
3. Lim and Song
4. Allen
5. Reigal
6. Kerr and Stirling

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

صورت نپذیرفته و نتایج برخی از مطالعات در این زمینه شفاف نیست و ابهاماتی وجود دارد

به‌طورکلی می‌توان بیان داشت توجه به موضوع مشارکت در بین دانش‌آموزانی که به‌واسطه شرکت در مسابقات ورزشی از ناحیه‌های مختلف حضور به هم می‌رسانند می‌تواند زمینه‌ای را برای توسعه و شناخت جنبه‌های مختلف اجتماعی‌شدن در آنها مشخص کند. با توجه به آن‌که آگاهی یا شناخت هر چه کامل‌تر موضوع اجتماعی‌شدن در بین دانش‌آموزان، خود یک فعالیت انگیزه‌بخش است. ازاین‌رو توجه به ابعاد وجودی هویت و بهزیستی می‌تواند زمینه‌ای را برای مشارکت بیشتر این افراد در فعالیتهای جمعی فراهم آورد که یکی از این فعالیتها مشارکت در رویدادهای ورزشی است.

لذا می‌توان بیان داشت که عامل مهم کم‌توجهی به بهزیستی اجتماعی در حوزه ورزش، اهمیت‌ندادن به این عرصه و نداشتن برنامه‌ریزیهای درست و کامل با مشارکت متخصصان حوزه علوم ورزشی است؛ بنابراین تحقیقات بیشتری برای اطمینان از عوامل زیربنایی انگیزش مشارکت ورزشی در دانش‌آموزان مراکز آموزشی موردنیاز است که در این راستا پژوهش حاضر درصدد است که نقش انگیزه مشارکت ورزشی به‌عنوان یک عامل اساسی در بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی را تفسیر کند.

ازآنجایی‌که مشارکت دانش‌آموزان در فعالیتهای ورزشی یکی از راههای مهم تأمین سلامت روان‌شناختی و جسمانی آنها است بررسی دلایل حضور این اشخاص در ورزش و بالارفتن انگیزه به‌عنوان یک نقطه آغاز فعالیت و تعهد نسبت به فعالیت ورزشی به‌عنوان وسیله‌ای برای شرکت‌کردن و تداوم فعالیت این حوزه بسیار حائز اهمیت است. همچنین مشارکت ورزشی دختران به‌مثابه پدیده‌ای اجتماعی در کانون توجه جامعه‌شناسان بوده و تحقیقات متعددی دراین‌باره در داخل و خارج کشور انجام شده است؛ به همین خاطر جامعه آماری موردنظر در این پژوهش مدارس دخترانه است.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

از سوی دیگر مسئله اصلی و قابل‌طرح که در اغلب مطالعات انجام شده مغفول مانده است، کم‌توجهی آنها به مناطق روستایی است؛ لذا با انجام این پژوهش امید است که بتوانیم گامی مؤثر برای پیشبرد مشارکتهای ورزشی در مناطق روستایی داشته باشیم. با مطالعه تحقیقات انجام‌شده در این زمینه مشخص شد که اکثر پژوهشهای انجام‌شده در این زمینه رابطه دو به دوی متغیرها را موردبررسی قرار داده است و پژوهشی که در آن رابطه سه متغیر انگیزه مشارکت ورزشی، بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی را موردبررسی و مطالعه قرار دهد یافت نشد. همین خود از ویژگیهای نوآورانه‌بودن تحقیق است. امید است بتوان با انجام این تحقیق قدمی هرچند کوچک در راه هدفهای متعالی آموزش برداشت. مطالعه حاضر با توجه به خلأ مطالعاتی ذکرشده به بررسی نقش انگیزش مشارکت ورزشی در بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول مناطق روستایی شهرستان جاجرم می‌پردازد.

روش

در این مطالعه توصیفی، جامعه آماری شامل همه دانش‌آموزان دختر متوسطه اول مناطق روستایی شهرستان جاجرم بود که ۲۰۰ نفر بودند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش، نمونه‌گیری در دسترس بود. نمونه‌گیری بر اساس جدول مورگان که بیانگر انتخاب ۱۲۷ نفر از دانش‌آموزان بر اساس نمونه‌گیری در دسترس بود انجام شد. برای جمع‌آوری داده‌ها، پس از اخذ مجوزهای مربوطه به مدارس مراجعه و هماهنگیهای لازم برای جمع‌آوری اطلاعات انجام شد. سپس فرمهای رضایت‌نامه برای شرکت در پژوهش، در اختیار دانش‌آموزان و والدین آنها قرار گرفت. سپس با همکاری مدیران مدارس، پرسشنامه‌های مدنظر به این مدارس برده شد و در بین دانش‌آموزان حاضر در مدرسه توزیع شد. جمع‌آوری داده‌ها از طریق سه پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی گیل و همکاران (۱۹۸۳)، بهزیستی اجتماعی

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

کیز (۱۹۹۸) و هویت اجتماعی صفاری نیا و روشن (۲۰۱٤) استفاده شد.

الف) پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی گیل و همکاران: این پرسشنامه دارای ۸ مقیاس (موفقیت - جمع‌گرایی - آمادگی - تخلیه انرژی - عوامل موقعیتی - ارتقای مهارت - دوست - تفریح و سرگرمی) بود. همچنین برای تعیین پایایی پرسشنامه‌ها از آزمون آلفای کرونباخ استفاده می‌شود که پایایی پرسشنامه انگیزه مشارکت ۰=α/۸۲ بود. پرسشنامه‌ها در یک طیف ۲ ارزشی لیکرت (بسیار مخالفم-بسیار موافقم) مورد تحلیل قرار گرفت.

شفیع‌زاده (۱۳۸٦) میزان پایایی آن را ۰/۸۵ گزارش کرده است. برای تأمین روایی محتوایی ابزار تحقیق از روش توافق داوران (تأیید اعتبار صوری توسط متخصصان) و برای آزمون پایایی آن از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد.

ب) پرسشنامه بهزیستی اجتماعی کیز: این پرسشنامه ۳۳ گویه‌ای بهزیستی اجتماعی توسط کیز (۱۹۸۸) براساس مدل نظری وی از مفهوم بهزیستی اجتماعی به دست آمده است. وی طی دو مطالعه روی دو نمونه ۳۷۳ و ۲۸۸۷ نفری در ایالات‌متحده، مدل پنج بعدی مورداستفاده در پرسشنامه خود را با بررسی عوامل تأیید کرد. در این مقیاس، شش گویه مرتبط به عامل مشارکت اجتماعی (۳، ٤، ۲٤، ۲٦، ۲۸، ۳۲)، شش گویه مرتبط به علل انسجام اجتماعی (۲، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱٦، ۲۱)، هفت گویه مربوط به علل پذیرش اجتماعی (٦، ۸، ۱٤، ۱۹، ۲۳، ۲۷، ۳۱)، هفت گویه مربوط به علل همبستگی اجتماعی (۱، ۱۱، ۱۳، ۲۰، ۲۲، ۲۹، ۳۳) و هفت گویه مربوط به علل شکوفایی اجتماعی (۵، ۷، ۱۵، ۱۷، ۱۸، ۲۵، ۳۰)، است. برای پاسخگویی، مقیاس لیکرت ۱ تا ۵ درجه‌ای را بکار برد. حیدری و غنایی در ایران پایایی پرسشنامه بهزیستی اجتماعی را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۳ به دست آوردند (غلامحسین و زیبا، ۲۰۰۸).

ج) پرسشنامه هویت اجتماعی صفاری‌نیا و روشن: هویت اجتماعی با استفاده از پرسشنامه هویت اجتماعی سنجیده می‌شود که بر اساس دو بعد هویت فردی و جمعی بر

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

اساس نظریه‌های ریچارد جنکینز (۲۰۰۸) توسط صفاری‌نیا و روشن (۲۰۱۱) تهیه شده است. این پرسشنامه دارای ۲۰ گویه است که ۱۰ گویه آن بعد فردی و ۱۰ گویه دیگر بعد جمعی را نشان می‌دهد که در مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از (۱ کاملاً مخالف (تا) ۵ کاملاً موافقم) و سؤال ۲ نمره‌گذاری شده است. ۳، ۱۲، ۱۱، ۸، ۵، ٤، ۱۳، ١٤، ۱۵، ١٦، ۱۷ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند.

در پژوهش صفاری‌نیا و روشن (۱۳۹۰) پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۷٤ و برای گویه‌ها بین ۰/۵۱ تا ۰/۵۸ بوده که رضایت‌بخش است. همچنین نتایج تحقیق از نظر روایی صوری پرسشنامه و نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل مؤلفه‌های اصلی (pc) از طریق چرخش واریماکس وجود عاملی با ارزش ویژه بیشتر از «هویت اجتماعی» را تأیید کرد (نیا و همکاران، ۲۰۱۵).

پس از تکمیل پرسشنامه‌ها توسط دانش‌آموزان، پرسشنامه‌ها جمع‌آوری شد. داده‌های به دست آمده با آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد و فراوانی داده‌ها) و آمار استنباطی (آزمونهای کولموگروف-اسمیرنف، ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون) و با استفاده از نرم‌افزار SPSSver.۲۳ تحلیل شد.

یافته‌ها

در ابتدا برای بررسی نرمال‌بودن توزیع داده‌ها از مقادیر کشیدگی و چولگی داده‌ها استفاده شد. نتایج این آزمون نشان داد که مقدار کشیدگی و چولگی متغیرهای تحقیق در بازه (۲، ۲-) قرار دارد که نشان می‌دهد داده‌ها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند. بنابراین برای بررسی آزمون فرضیه‌های تحقیق از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی ساده استفاده شد

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

جدول ۱: نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط انگیزه مشارکت ورزشی و مؤلفه‌های آن با بهزیستی اجتماعی و مؤلفه‌های آن

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار همبستگی (*r*)	مقدار احتمال (*p*)
انگیزه مشارکت ورزشی	بهزیستی اجتماعی	۰/۴۴	۰/۰۰۱
موفقیت	همبستگی اجتماعی	۰/۱۸	۰/۰۳۹
	انسجام اجتماعی	۰/۳۰	۰/۰۰۱
	مشارکت اجتماعی	۰/۳۱	۰/۰۰۱
	شکوفایی اجتماعی	۰/۲۶	۰/۰۰۳
	پذیرش اجتماعی	۰/۲۵	۰/۰۰۵
گروه‌گرایی	همبستگی اجتماعی	۰/۲۵	۰/۰۰۵
	انسجام اجتماعی	۰/۳۶	۰/۰۰۱
	مشارکت اجتماعی	۰/۳۱	۰/۰۰۱
	شکوفایی اجتماعی	۰/۲۸	۰/۰۰۱
	پذیرش اجتماعی	۰/۲۹	۰/۰۰۱
آمادگی	همبستگی اجتماعی	۰/۲۰	۰/۰۲۳
	انسجام اجتماعی	۰/۴۴	۰/۰۰۱
	مشارکت اجتماعی	۰/۴۳	۰/۰۰۱
	شکوفایی اجتماعی	۰/۳۶	۰/۰۰۱
	پذیرش اجتماعی	۰/۳۴	۰/۰۰۱
تخلیه انرژی	همبستگی اجتماعی	۰/۲۶	۰/۰۰۳
	انسجام اجتماعی	۰/۳۴	۰/۰۰۱
	مشارکت اجتماعی	۰/۳۵	۰/۰۰۱
	شکوفایی اجتماعی	۰/۳۲	۰/۰۰۱
	پذیرش اجتماعی	۰/۳۳	۰/۰۰۱

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار همبستگی (*r*)	مقدار احتمال (*p*)
عوامل موقعیتی	همبستگی اجتماعی	۰/۳۳	۰/۰۰۱
	انسجام اجتماعی	۰/۳۶	۰/۰۰۱
	مشارکت اجتماعی	۰/۳۷	۰/۰۰۱
	شکوفایی اجتماعی	۰/۳۵	۰/۰۰۱
	پذیرش اجتماعی	۰/۳۵	۰/۰۰۱
بهبود مهارت	همبستگی اجتماعی	۰/۳٤	۰/۰۰۱
	انسجام اجتماعی	۰/۳۸	۰/۰۰۱
	مشارکت اجتماعی	۰/۳۷	۰/۰۰۱
	شکوفایی اجتماعی	۰/۳۲	۰/۰۰۱
	پذیرش اجتماعی	۰/۳٤	۰/۰۰۱
دوست‌یابی	همبستگی اجتماعی	۰/۲۸	۰/۰۰۱
	انسجام اجتماعی	۰/۳۰	۰/۰۰۱
	مشارکت اجتماعی	۰/۳۳	۰/۰۰۱
	شکوفایی اجتماعی	۰/۳۶	۰/۰۰۱
	پذیرش اجتماعی	۰/۲۸	۰/۰۰۱
تفریح و سرگرمی	همبستگی اجتماعی	۰/۱۸	۰/۰٤۸
	انسجام اجتماعی	۰/۲۳	۰/۰۰۸
	مشارکت اجتماعی	۰/۲۰	۰/۰۲۲
	شکوفایی اجتماعی	۰/۲۰	۰/۰۲٤
	پذیرش اجتماعی	۰/۲۶	۰/۰۰٤

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که بین انگیزه مشارکت ورزشی و بهزیستی اجتماعی همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد (r=۰/٤٤، P≥۰/۰۵). همچنین نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی و مؤلفه‌های بهزیستی اجتماعی

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد (P≤۰/۰۵). این نتایج نشان می‌دهد که با افزایش انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان و مؤلفه‌های آن، بهزیستی اجتماعی و مؤلفه‌های آن نیز افزایش می‌یابد و با کاهش انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان و مؤلفه‌های آن، بهزیستی اجتماعی و مؤلفه‌های آن نیز کاهش می‌یابد.

جدول ۲: نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط انگیزه مشارکت ورزشی و هویت اجتماعی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار همبستگی (*r*)	مقدار احتمال (*p*)
انگیزه مشارکت ورزشی	هویت اجتماعی	۰/۱۷	۰/۰۵۱
موفقیت	بعد جمعی	۰/۰۸	۰/۳۶۸
	بعد فردی	۰/۱۵	۰/۰۹۸
گروه‌گرایی	بعد جمعی	۰/۰۲	۰/۸۵۳
	بعد فردی	۰/۰۷	۰/۴۵۵
آمادگی	بعد جمعی	۰/۱۱	۰/۲۳۰
	بعد فردی	۰/۱۱	۰/۲۰۹
تخلیه انرژی	بعد جمعی	۰/۱۰	۰/۲۶۳
	بعد فردی	۰/۱۴	۰/۱۱۷
عوامل موقعیتی	بعد جمعی	۰/۱۵	۰/۰۸۴
	بعد فردی	۰/۱۶	۰/۰۶۷
بهبود مهارت	بعد جمعی	۰/۰۸	۰/۳۷۲
	بعد فردی	۰/۱۴	۰/۱۱۷
دوست‌یابی	بعد جمعی	۰/۱۷	۰/۰۵۷
	بعد فردی	۰/۱۶	۰/۰۶۵
تفریح و سرگرمی	بعد جمعی	۰/۱۷	۰/۰۵۴
	بعد فردی	۰/۱۷	۰/۰۵۱

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون جدول ۲ نشان می‌دهد که بین انگیزه مشارکت ورزشی و هویت اجتماعی (r=۰/۱۷، P≥۰/۰۵) و همچنین بین مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی و مؤلفه‌های هویت اجتماعی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد (P≥۰/۰۵).

جدول ۳: نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار همبستگی (r)	مقدار احتمال (p)
بهزیستی اجتماعی	هویت اجتماعی	۰/۰۳	۰/۷٤۷
همبستگی اجتماعی	بعد جمعی	۰/۰۹	۰/۳۱۲
	بعد فردی	۰/۰۳	۰/۷٦۰
انسجام اجتماعی	بعد جمعی	-۰/۰۲	۰/۸۲٤
	بعد فردی	۰/-۰۲	۰/۷۹٦
مشارکت اجتماعی	بعد جمعی	۰/۰۵	۰/۵٦٤
	بعد فردی	۰/۰۱	۰/۸۹۰
شکوفایی اجتماعی	بعد جمعی	۰/۱٦	۰/۹٦۸
	بعد فردی	۰/۰۱	۰/۹٦۸
پذیرش اجتماعی	بعد جمعی	۰/۰۱	۰/۹۹٤
	بعد فردی	-۰/۰۳	۰/۷٤٦

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون جدول ۳ نشان می‌دهد که بین بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی (r=۰/۰۳، P≥۰/۰۵) و همچنین بین مؤلفه‌های بهزیستی اجتماعی و مؤلفه‌های هویت اجتماعی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد (P≥۰/۰۵).

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

جدول ٤: نتایج آزمون رگرسیون برای بررسی تأثیر انگیزه مشارکت ورزشی بر بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی

شاخص آماری / مدل رگرسیون	ضریب همبستگی (R)	ضریب تعیین (R square)	ضریب تعیین تعدیل‌شده Adjusted R) (square	F	مقدار احتمال (p)
۱ (بهزیستی اجتماعی)	۰/٤۳۷	۰/۱۹۱	۰/۱۸۵	۲۹/۵۷۱	۰/۰۰۱
۲ (هویت اجتماعی)	۰/۱۷۳	۰/۰۳۰	۰/۰۲۲	۳/۸۷۹	۰/۰۵۱

با توجه به ضرایب غیراستاندارد معادله خط رگرسیون به قرار زیر است:

بهزیستی اجتماعی = ۰/۷٦۵ (انگیزه مشارکت ورزشی) + ۳۱/۲٤٤

نمودار ۱- تأثیر رگرسیونی انگیزه مشارکت ورزشی بر بهزیستی اجتماعی

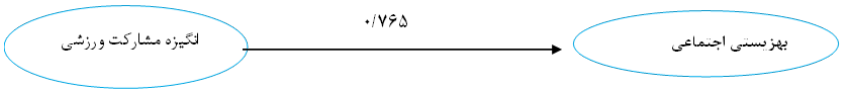

هویت اجتماعی = ۰/۲٦۱ (انگیزه مشارکت ورزشی) + ٤۸/٤۷٦

نمودار ۲- تأثیر رگرسیونی انگیزه مشارکت ورزشی بر هویت اجتماعی

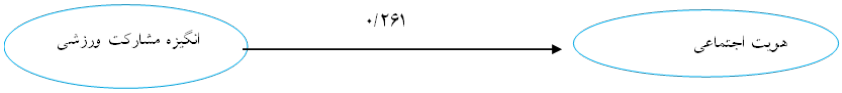

نتایج آزمون رگرسیون در جداول فوق حاکی از این است که بین انگیزه مشارکت ورزشی با بهزیستی اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد. همچنین با توجه به ضریب رگرسیونی استاندارد نشده می‌توان گفت، به ازای یک واحد تغییر در انگیزه مشارکت ورزشی ۰/۷٦۵ واحد تغییر در بهزیستی اجتماعی به وجود می‌آید؛ اما بین انگیزه مشارکت ورزشی و هویت اجتماعی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد و نتایج ضریب غیراستاندارد حاصل از رگرسیون ۰/۲٦۱ به دست آمد که

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

از لحاظ آماری معنی‌دار نبود. با توجه به این نتایج می‌توان بیان کرد که انگیزه مشارکت ورزشی پیش‌بینی‌کننده بهزیستی اجتماعی است اما هویت اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نمی‌کند.

بحث

هدف از پژوهش حاضر، نقش انگیزش مشارکت ورزشی در بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول مناطق روستایی شهرستان جاجرم بود. براساس نتایج بین انگیزه مشارکت ورزشی و بهزیستی اجتماعی همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد، همچنین نتایج نشان داد که بین مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی و مؤلفه‌های بهزیستی اجتماعی ارتباط مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این یافته با برخی از نتایج پژوهش پوررنجبر و همکاران (۱۳۹۷) همسو، ولی با نتایج مطالعه شمس و همکاران (۲۰۲۱) ناهمسوست. دلیل این ناهمسویی می‌تواند به دلیل متفاوت‌بودن جامعه مطالعه و همچنین مقایسه تأثیر فعالیت ورزشی بر سلامت روانی در سه گروه غیرفعال، فعال متوسط و فعال قوی باشد.

با توجه به نتیجه مطالعه و وجود رابطه معنی‌دار بین مشارکت ورزشی و بهزیستی روان‌شناختی در تفسیر بحث حاضر، به نظر می‌رسد شرکت در فعالیتهای تفریحی و همچنین انجام فعالیتهای بدنی باعث ارتقای بهزیستی دانش‌آموزان در نتیجه افزایش عواطف مثبت، کاهش عواطف منفی و رضایتمندی بیشتری از زندگی شده است. با توجه به گفته مک کلند و بویاتیز که بر هدف‌گزینی و برنامه‌ریزی برای بهزیستی ذهنی تأکید کرده بود احتمالاً شرکت در فعالیتهای فوق‌برنامه ورزشی به‌عنوان برنامه‌های هدفمند که از طریق مسئولان امر برنامه‌ریزی و هدفمندشده باعث بهزیستی ذهنی این گروه از افراد شده است. بنابراین مربیان می‌توانند ضمن افزایش اطلاعات خود درزمینه انگیزه مشارکت ورزشی و انجام اقدامات مرتبط در این راستا، امکان مطلوبیت هر چه بیشتر این متغیر را میان ورزشکاران افزایش دهند.

نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر نشان داد که وضعیت انگیزه مشارکت ورزشی از

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

حد متوسط بالاتر بوده است. این نشان‌دهنده توجه و اهمیت زیاد مؤلفه‌های انگیزه مشارکت در میان ورزشکاران رشته‌های منتخب ورزشی است که احتمالاً بر بهزیستی اجتماعی نیز تأثیر مثبت دارد و آن را افزایش خواهد داد. در تحلیل چرایی ناهمسویی نیز باید عنوان کرد که در پژوهشهای غیرهمسو از نمونه‌های متفاوتی نسبت به پژوهش حاضر، مانند نمونه قشر جوانان ورزشکار (شمسی و همکاران، ۲۰۱۵) و نمونه یک رشته خاص ورزشی (اندرید و همکاران، ۲۰۰۶) استفاده شده است. همچنین تعداد کمتر نمونه در پژوهشهای غیرهمسو نسبت به تعداد نمونه در پژوهش حاضر و شرایط ورزشکاران و سطح فعالیت ورزشی آنان در پژوهش غیرهمسو، می‌تواند بر نتایج تأثیر گذاشته باشد؛ لذا می‌توان نمونه‌های متفاوت و شرایط خاص ورزشکاران را توجیه‌کننده این موضوع دانست.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین انگیزه مشارکت ورزشی و هویت اجتماعی و همچنین بین مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی و مؤلفه‌های هویت اجتماعی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد.

یافته‌های پژوهش با نتایج بیانکا و همکاران (۲۰۲۱) همسوست. بیشتر مطالعات انجام‌شده در خصوص هویت اجتماعی بر پایه پیش‌فرضها، ذهنیات و گرایشهای خاص مکتبی به جای الزامات نظریه‌ای و کاربردی بوده است، درحالی‌که هویت اجتماعی مفهومی تک‌بعدی نیست که شکل‌گیری ذاتی داشته باشد؛ بلکه مفهومی است چندمصداقی و تحلیلی که فرایند شکل‌گیری آن باید با رویکردی فرامکتبی موردبررسی قرار گیرد.

دورکیم (۱۹۹۰) در کتاب «تقسیم اجتماعی کار» بیان می‌کند که انجام فعالیتهای دسته‌جمعی مثل مناسک دینی باعث ایجاد همبستگی و انسجام اجتماعی می‌شود. نکته مهم برای دورکیم این است که افراد گرد هم می‌آیند، احساسات مشترکی را تجربه می‌کنند و به شکل یک کنش جمعی آن را بیان می‌دارند؛ بنابراین کنش جمعی مهم است و مهم نیست که به چه منظوری انجام می‌شود.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

پس دورکیم کارکرد فعالیتهای جمعی مثل مناسک مذهبی را در قالب کنش جمعی و در نتیجه همبستگی و انسجام اجتماعی تبیین می‌کند. بدین ترتیب، شاید بتوان صور دیگر پدیده‌های اجتماعی را که به کنش جمعی منجر می‌شوند، عامل انسجام اجتماعی تلقی کرد. مشارکت در فعالیتهای ورزشی را هم می‌توان یکی از موارد مهم از این نوع دانست. این فعالیتها معمولاً به‌صورت گروهی برگزار می‌شوند. تعدادی از افراد گرد هم می‌آیند و با تمسک به یک موضوع خاص، به تبادل احساسات و عواطف نسبت به هم می‌پردازند. این فعالیتها برای خود قاعده‌مندیها و روشهای خاص دارند.

مطالعات قبلی نشان داده‌اند که مشارکت ورزشی می‌تواند خطر ناامیدی، افسردگی و افکار خودکشی را در دبیرستان کاهش دهد و شدت یا فراوانی درگیری نیز می‌تواند این اثرات را تعدیل کند. تحقیقات بیشتری موردنیاز است تا ارزیابی شود که این تأثیرات چقدر زود بر یک فرد خاص تأثیر می‌گذارد و چه حمایتهای روانی-اجتماعی دیگری برای کمک به ورزشکار جوان موردنیاز است تا به شیوه‌ای سالم و پایدار در ورزش خود شرکت کند.

ازآنجایی‌که جوانان در بحبوحه تغییرات سیاست و بودجه ناشی از یک بیماری همه‌گیر که محدودیتهای ساختاری، مالی و کارکنان را ایجاد کرده است، دوباره در حال درگیرشدن در چشم‌انداز ورزشی هستند، سازمانهای ورزشی جوانان، لیگهای تفریحی و مدارس باید نحوه تقاطع را در نظر بگیرند.

علاوه بر این، به‌خوبی تشخیص داده شده است که پرداختن به موفقیت مدرسه باید شامل نیاز به تأکید بر سلامت روانی و جسمی دانش‌آموز با تمرکز بر عوامل محافظتی مانند مشارکت فعال در مدرسه و فعالیتهای اجتماعی باشد (دی میسترو همکاران، ۲۰۱۶).

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین بهزیستی اجتماعی و هویت اجتماعی و همچنین بین مؤلفه‌های بهزیستی اجتماعی و مؤلفه‌های هویت اجتماعی ارتباط معنی‌داری وجود ندارد. در همسویی و یا ناهمسویی با نتایج فرضیه حاضر از نظر ارتباط بین هویت و بهزیستی

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

اجتماعی در پیشینه پژوهش مطلبی مشاهده نشد. اما در تبیین این یافته‌ها که چرا هویت اجتماعی و بهزیستی اجتماعی ارتباطی را پیش‌بینی نمی‌کند، یکی از دلایل اینکه در پژوهش حاضر منظور از هویت فردی این است که فرد در بین دوستان و آشنایان دارای منزلت و جایگاه است و به نقش، تواناییها، علایق، باورها و رفتارهای مناسبی که در آینده از خود انتظار دارد، پی برده است. همچنین منظور از هویت جمعی این است که فرد از مقبولیت اجتماعی برخوردار است و اینکه افکار، اهداف، آرزوها و تصوراتش متناسب با جامعه است که بر اساس نظر آزوبل و همکاران (به نقل از اکنر، فتحی‌آذر و همکاران، ۲۰۱٤) این نتیجه رسیدند که از طریق ایجاد تغییر در جو مدرسه (حمایت معلم و همسالان) و بهزیستی افراد می‌توان میزان هویت اجتماعی را کاهش یا افزایش داد.

نتایج پژوهش حاضر حاکی از این است که بین انگیزه مشارکت ورزشی با بهزیستی اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد. اما بین انگیزه مشارکت ورزشی و هویت اجتماعی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد و با توجه به این نتایج می‌توان بیان کرد که انگیزه مشارکت ورزشی پیش‌بینی‌کننده بهزیستی اجتماعی است اما هویت اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نمی‌کند.

نتایج به دست آمده از بررسی مطلوب‌بودن میزان انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان دوره متوسطه اول مناطق روستایی شهرستان جاجرم نشان داد که وضعیت انگیزه مشارکت ورزشی، به‌طور معناداری بالاتر از متوسط بوده است. بررسی وضعیت مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی نیز نشان می‌دهد که وضعیت تمامی مؤلفه‌های انگیزه مشارکت ورزشی، به‌طور معناداری بالاتر از متوسط بوده، لذا از وضعیت مطلوبی برخوردار است.

در همسویی و یا ناهمسویی با نتایج فرضیه حاضر از نظر نقش مشارکت ورزشی در ارتباط بین هویت و بهزیستی اجتماعی در پیشینه پژوهش مطلبی مشاهده نشد. اما در تبیین این یافته‌ها که چرا انگیزه مشارکت ورزشی، هویت اجتماعی دانش‌آموزان را پیش‌بینی نمی‌کند، یکی از دلایل اینکه این نتیجه حاصل شده است این است که نیات رفتاری افراد

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

همواره از زمینه‌های خاصی نشئت گرفته است و نمی‌توان تنها افزایش یا کاهش آن را منتسب به کیفیت خدمات و انگیزه مشارکت ورزشی دانست. آجزن (۱۹۹۱) با طرح نظریه رفتار برنامه‌ریزی‌شده معتقد است انسان برای هر کاری که انجام می‌دهد، نیت قصد یا هدف خاصی را دنبال می‌کند. این قصد ممکن است آشکار یا ناآشکار باشد. بنابراین، هریک از اعمال ما باید از علتی سرچشمه گرفته باشد و معلول مشخصی را که پاداش تلاش است به ارمغان آورد. در این نظریه، نیت، عامل مستقیم مؤثر بر رفتار فرض شده است و تحت‌تأثیر عوامل مختلفی ازجمله مشارکت ورزشی، انگیزه‌های دانش‌آموز، اشتیاق، خودکارآمدی، رضایت، سطح مالی خانواده و دیگر عوامل قرار دارد که در این پژوهش به بررسی آنها و تعیین اینکه چه مقدار این عوامل در تبیین واریانس نیات رفتاری نقش دارند پرداخته نشد.

همچنین مشخص شد که کیفیت خدمات فوق‌برنامه‌های ورزشی می‌تواند بهزیستی اجتماعی دانش‌آموزان مدارس را تبیین و پیش‌بینی کند. عواملی همچون وجود وسایل و تجهیزات و همچنین برنامه‌ها و فعالیتهای جذاب نقش مهمی در بازگشت مجدد دانش‌آموز دارد که این عوامل را می‌توان در دسته کیفیت محیط، کیفیت برنامه و نتیجه دسته‌بندی کرد. به همین دلیل برخی مراکز با توجه به درک این متغیر بعد از گذشت مدتی اقدام به تعویض وسایل یا ایجاد برنامه‌های مختلف و جذاب همچون جشنواره‌ها یا مسابقات می‌کنند و با این کار باعث تشویق افراد برای مشارکت به فعالیتهای ورزشی می‌شوند.

در نتیجه‌گیری کلی می‌توان بیان کرد که انگیزه مشارکت ورزشی با بهزیستی اجتماعی ارتباط دارد؛ یعنی با بالارفتن انگیزه مشارکت ورزشی، بهزیستی اجتماعی افزایش و هویت اجتماعی کاهش می‌یابد.

یکی از مهم‌ترین چالشهای پیش روی مربیان تربیت‌بدنی مدارس، می‌تواند شناخت انگیزه حضور دانش‌آموزان در فعالیتهای جسمانی باشد. زیرا انگیزش یک فرایند زنجیره‌ای است که با احساس نیاز شروع شده و با خواست و کنش در فرد برای نیل به هدف و ارضاء

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

نیاز ختم می‌شود. لذا منبع کانون انرژی این فرایند می‌تواند انگیزه‌های درونی یا بیرونی باشد که مربیان باید کاملاً نسبت به آن شناخت داشته باشند.

انگیزه‌های بیرونی فعالیتهای فرد تابع محیط و اغلب برای رسیدن به پاداشهای ملموس، معین و کاربردی است. ولی انگیزه‌های درونی بر اساس یک میل باطنی و یا خواست درونی شکل می‌گیرد و فعالیت فرد را تا رسیدن به هدف، جهت و تداوم می‌بخشد و پاداشهایی که فرد در انگیزش درونی دریافت می‌کند لزوماً ملموس نخواهد بود. ازاین‌رو انگیزه فعالیتهای ورزشی بیشتر افراد جامعه می‌تواند شامل حس موفقیت، تفریح، لذت و دوست‌یابی باشد که اغلب درونی هستند و مربیان باید نسبت به آن شناخت و توجه حاصل کنند.

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان در تولید تحقیق مشارکت داشتند.

منابع مالی

مطالعه حاضر هیچ حامی مالی ندارد.

تعارض منافع

بین نویسندگان هیچ‌گونه تعارضی در منافع وجود ندارد.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از همکاری صمیمانه اداره آموزش‌وپرورش شهرستان جاجرم سپاسگزاریم. برای اجرای این طرح از هزینه‌های شخصی محققین استفاده شده است؛ و تمامی ملاحظات اخلاقی در طول پژوهش رعایت شده است.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. ***Organizational behavior and human decision processes***, 50(2), 179-211.

- Allen, J. T. Drane, D. D. Byon, K. K. & Mohn, R. S. (2010). Sport as a vehicle for socialization and maintenance of cultural identity: International students attending American universities. ***Sport Management Review***, 13(4), 421-434.

- Baikoglu, S. & Yesilkaya, B. (2020). Analyzing Sports Participation Motivations of Students with Hearing Impairment--Istanbul City Example. ***International Education Studies***, 13(4), 113-118.

- De Meester, A. Maes, J. Stodden, D. Cardon, G. Goodway, J. Lenoir, M. & Haerens, L. (2016). Identifying profiles of actual and perceived motor competence among adolescents: associations with motivation, physical activity, and sports participation. ***Journal of Sports Sciences***, 34(21),.

- Desroches, G. Poulin, F. & Denault, A.S. (2022). Sports participation patterns throughout high school and their antecedents. ***Applied Developmental Science***, 26(1), 31-42.

- Durkheim, É. Davy, G. & Kubali, H. N. (1990). ***Leçons de sociologie: Presses universitaires de France Paris***.

- Fathiazar Eskandar and al.(2014). Phenomenological study ofbehavioral problems in high school students: Social-emotional and academic challenges. ***Biannual Journal of AppliedCounseling*** 2016, 6(2), 53-72

- Gholamhossein, H. and Ziba, G. (2017). ***Standardization of social welfare questionnaire***. 2(7)

- Gill, D. L. Gross, J. B. & Huddleston, S. (1983). Participation motivation in youth sports. ***International journal of sport psychology***.

- Kerr, G. & Stirling, A. (2019). Where is safeguarding in sport psychology research and practice? ***Journal of Applied Sport Psychology***, 31(4), 367-384.

- Keyes, C. L. M. (1998). Social well-being. ***Social psychology quarterly,*** 121-140.

- Khedevi, Asdaleh, and Vakalimofakheri, Afsanah. (2011). The relationship between achievement motivation, locus of control, self-concept and academic achievement of first year high school students in the five districts of Tabriz. ***Scientific Journal of Education and Evaluation*** (Quarterly), 4(13), 45-66. (in Persian)

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

- Lim, Y.J. & Song, E.S. (2019). The Effects of Taekwondo Athletes' Sports Participation Motivation on Achievement Orientation and Achievement Behaviors. ***The Journal of the Korea Contents Association***, 19(2), 525-538.

- Moradikamareh, M. Hamidi, M. Jalali Farahani, M. & Sadjadi, S. N. (2021). Designing a Model of Women's Sports Participation Motivation Based on Three-Part Pattern. ***Sport Physiology & Management Investigations***, 13(3), 89-103. Retrieved from https://www.sportrc.ir/article_147498.html

- Mousavi, Khabeiri, Vezandi, G. (2019). The relationship between the motivation of gaining health, vitality and pleasure with the level of adherence of women participating in public sports. ***Journal of Motor Development and Learning***, 11(2), 135-151. (in Persian)

- Nia, S. Aghayousofi, and Mustafaei. (2015). The relationship between the components of social negligence and social identity with students' academic performance. ***Social Cognition Scientific-Research Journal***, 3(2), 123-134. (in Persian)

- Nicholls, A. R. & Jones, L. (2013). Psychology in sports coaching: Theory and practice. ***International Journal of Sports Science & Coaching, 8(1), 255-257.***

- Parra, E. Arone, A. Amadori, S. Mucci, F. Palermo, S. & Marazziti, D. (2020). Impact of physical exercise on psychological well-being and psychiatric disorders. ***Journal for ReAttach Therapy and Developmental Diversities***, 3(2), 24-39.

- Pourranjabr, Mohammad, Khodadadi, Mohammad Rasul and Farid Fathi. (2019). Correlation between sports participation, psychological well-being and physical complaints of Kerman University of Medical Sciences students. ***Health Promotion Management***, 8(1), 64-73. (in Persian)

- Reigal-Garrido, R. E. Videra-García, A. & Gil, J. (2014). ***Práctica física, autoeficacia general y satisfacción vital en la adolescencia***.

- Ruhi, Qanbar and Ghanbar. (2012). The state of academic motivation of Golestan University of Medical Sciences students. ***Iranian Journal of Education in Medical Sciences***, 12(3), 152-159. (in Persian)

- Safarinia, Majid. 2012. ***social psychology and personality tests***. Tehran: Arjamand Kitab Publications. (in Persian)

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]

- Shafizadeh, M. 2016. Determining the validity and reliability of question***naires of motivation to participate in physical activities and task orientation and autonomy in sports in teenagers***. 5(14). (in Persian)

- Shams, Ehsani, Mohammad, Safari, Marjan, and Zad, A. (2021). ***Consequences of students' participation in sports activities in Iranian schools***. Sports Science Quarterly.

- Shamsi, A. Soltan Hosaini, M. & Rouhani, M. (2015). Clarifying the role of socialization factors in the development of youth sports participation (Case study: Isfahan). ***Journal of Sport Management***, 28, 71-78. In Pers1

- Sharbatian, M. H. Hassan, M. Tawafi, and Poya. (2016). Sociological study of social well-being indicators of citizens of Mashhad city. ***Khorasan Social Cultural Studies***, 10(4), 115-137. (in Persian)

- Ustun, U. D. (2018). Participation Motivation in University Students Who Engage in Different Team Sports. ***World Journal of Education***, 8(3), 12-17.

[Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-27]

[DOI: 10.32598/refahj.24.93.2114.2]